

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רב תרבותיות ושונות בכיתה - 34106

תאריך עדכון אחרון 12-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר' אסמהאן מסרי-חרזאללה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: asmahan.masry@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס מיועד לחשוף את התלמידים לידע נרחב על התיאוריה הרב תרבותית, תוך דגש על האתגר שמציבה המציאות הרב-תרבותית בפני מערכת החינוך. תפקידם של אנשי חינוך דורש הבנת אספקטים רבים בהקשר של רב תרבויות בשל עבודתם עם קבוצות שונות במסגרת חברה רב תרבותית. הקורס יציג למשתתפים מושגים של רב תרבותיות הרלוונטיים לחינוך. משתתפי הקורס ילמדו על הקשרים בין תרבות, רב תרבויות ושונות בחברה. גישה רב תרבותית בחינוך מאפשרת פלורליזם חברתי וגישור על אי שוויוניות, ומקנה כישורים פרקטיים ונחוצים לחינוך במציאות כיום.

מטרות הקורס:

1. לחשוף את התלמידים לידע הנרחב לעקרונות הרב תרבויות תוך דגש על האתגר שמציבה המציאות הרב-תרבותית בפני מערכת החינוך הישראלית בכלל, ובמזרח ירושלים בפרט.
2. הקניית תובנות של מהות החינוך הרב-תרבותי, הן מנקודת מבט גלובלית והן מנקודת מבט לוקלית.
3. הבנה עמוקה של תהליכים של דעות קדומות ואפליה והשפעתם בעבודה חינוכית ובמערכת החינוך והכרת שיטות וכלים פדגוגיים להפחתתם.
- 4- בחינה לעומק של האופנים בהם שונות, במגוון מאפיינים (דתיים, מגדריים, עדתיים, אתניים, סוציו אקונומיים, בעלי צרכים מיוחדים ועוד...) משפיעים על חוויות תלמידים מתרבויות שונות ועל מערכת החינוך עצמה.
5. הבנה עמוקה לתרומתה של פדגוגיה רלוונטית תרבות בקידום מיומנויות חברתיות ורגשיות וקידום אוכלוסיות מיעוט מוחלשות ובהעצמת תלמידים ותלמידות הנמצאים בשולי ההגמוניה החברתית.
6. פיתוח כלים לחינוך רב תרבותי בהלימה למודל האקולוגי של ברונפברנר שמטרתם הקניית חינוך שוויוני ומותאם תרבותית, על ידי: פיתוח רגישות תרבותית לכל הקבוצות התרבותיות.
7. עיצוב של הזהות המקצועית של הסטודנטים תוך פיתוח חשיבה ביקורתית-רפלקטיבית לתהליכי ההוראה והלמידה במסגרת הקורס.
8. התנסות בסימולציה כפרקטיקה לפיתוח חינוך לרב תרבותיות רגיש ורלוונטי תרבותית ולאפשר לסטודנטים כמורים לעתיד לתרגל כישורים הכרחיים לניהול שונות וקידום חינוך מכיל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להבין את העקרונות ואתגרי הרב תרבויות בכלל ובמערכת החינוך בפרט.
2. להבין ולנתח את המורכבות של הרב תרבותיות בכלל ובמערכת החינוך בזרמיה השונים בפרט.
3. לרכוש כלים ביקורתיים להבנת וניתוח המורכבות בתפקידה של מערכת החינוך בקידום חינוך לשונות ולרב תרבויות.
4. פיתוח כלים ושיטות פדגוגיות להוראה מותאמת תרבות בבתי הספר בכלל ובכיתות הלימוד בפרט.

דרישות נוכחות (%) :

80%

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. רב תרבותיות, רעיונות מרכזיים ודילמות
2. מודלים שונים על רב-תרבותיות בעידן הגלובאלי
3. חינוך לרב תרבויות בעידן הגלובלי (עקרונות בחינוך לגישה רב תרבותית)
4. חינוך לרב תרבויות בישראל
5. חינוך לרב תרבותיות במערכת החינוך הערבית ובמערכת החינוך הפלסטינית במזרח ירושלים
6. פדגוגיה רלוונטית מבחינה תרבותית, הוראה מגיבת תרבות (pedagogy relevant Culturally)
7. חינוך לערכים רב-תרבותיים כבסיס לקידום תהליכי הוראה ולמידה ופיתוח מיומנויות חברתיות ורגשיות SEL
8. עקרונות לקידום חינוך לרב-תרבותיות בהלימה לגישה האקולוגית של ברונפברנר ((Bronfbrener, 1979

חומר חובה לקריאה:

רב תרבותיות: רעיונות מרכזיים ודילמות

בן פורת, ג'., יונה, י'., בשיר, ב'., (2016). מדיניות ציבורית וחברות רב תרבותיות- סדר יום מחקרי חדש, בתוך: מדיניות ציבורית ורב תרבותיות, עמ' 37-7. אוחרז מ

<http://www.vanleer.org.il/sites/files/תרבותיות-ורב-ציבורית-מדיניות.pdf>

יונה, י. (2005). בזכות ההבדל: הפרויקט הרב-תרבותי בישראל. תל-אביב: מכון ון ליר בירושלים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

סבירסקי, מרסלו (2005). בין רב תרבותיות לבין תרבותיות: מפוליטיקה של הכרה לפוליטיקה של היכרות. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור במדעי המדינה. חיפה: אוניברסיטת חיפה. עמ' 4-7, עמ' 30-56.

טיילור, צ'רלס (2005). "הפוליטיקה של ההכרה". בתוך: אוהד נחתומי (עורך). רב תרבותיות במבחן הישראליות. ירושלים: הוצאת הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס. עמ' 21-52.

סוגיות שונות ברב תרבותיות בישראל

שגיא, אבי (2006). המסע היהודי-ישראלי: שאלות של תרבות ושל זהות. ירושלים: מכון שלום הרטמן.
פרק שמיני: (זהות רב תרבותית ומחויבות ערכית) 185-207.

מאוטנר, מ., שגיא, א. ושמיר, ר. (1998). הרהורים על רב תרבותיות בישראל. בתוך: שגיא, א., מאוטנר, מ. ושמיר, ר. (עורכים). רב-תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית. רעננה: רמות. עמודים 76-67.

יוסי יונה (2015). המיעוט הפלסטינאי בישראל: כאשר תוכנית ליבה משותפת בחינוך פוגשת בנרטיבים לאומיים סותרים. בתוך: ח'אלד עראר ועירית קינן (עורכים). זהות, נרטיב ורב תרבותיות בחינוך הערבי בישראל. חיפה.

קין, עירית (2015). זיכרון קולקטיבי, טראומות נבחרות ותקווה. בתוך: ח'אלד עראר ועירית קין (עורכים). זהות, נרטיב ורב תרבותיות בחינוך הערבי בישראל. חיפה: פרדס.

רימון-אור, ענת (2015). זהות פלסטינית במערכת החינוך העברית: האם היא אפשרית? בתוך: ח'אלד עראר ועירית קינן (עורכים). זהות, נרטיב ורב תרבותיות בחינוך הערבי בישראל. חיפה.

רב תרבותיות וחינוך בישראל

הוד-שמר, א., וורטהיים, ח. (2011). קידום מודל האזרחות המשותפת בגיל הרך. ביטחון סוציאלי, 85,

יזבק- אבו אחמד, מ' יהב ע' (2015). התייחסות לרב- תרבותיות בכיתה, בתוך " זהות, נרטיב ורב תרבותיות בחינוך הערבי בישראל" עראר ח' וקנן ע' עורכים, פרדס הוצאה לאור. הלבנט, משה (2013). היתכן מדינה יהודית דמוקרטית? הארץ, 27.4.2013. <http://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/premium-1.2002784> קימליקה ויל (2005). דילמות של חינוך לאזרחות בדמוקרטיה פלורליסטית. עמ' 37-56. בתוך: ישי מנוחין וירמיהו יובל. חינוך מוסרי בעולם מגוון. ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס. וולצר, מייקל (2007). חינוך, אזרחות ורב תרבותיות. בתוך: פרי, פ. (2007). חינוך בחברה רבת תרבויות : פלורליזם ונקודות מפגש בין שסעים תרבותיים. ירושלים: כרמל. וולצר, מייקל (2005). "אילו זכויות מגיעות לקהילות תרבותיות". בתוך: אוהד נחתומי (עורך). רב תרבותיות במבחן הישראליות. ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס. עמ' 53-61. שיפמן, א' (2016). שינויים בחלוקות הנהוגות במערכת החינוך: בין רב- תרבותיות להסדרים אד הוק, בתוך: מדיניות ציבורית ורב תרבותיות, עמ' 131-154.

Achituv, S. (2013). What did the teacher say today? State religious kindergarten teachers deal with complex Torah stories. *Journal of Jewish Education*, 79(3), 256-296.

מודלים שונים של חינוך לשונות ולרב-תרבותיות וגרהוף ע' (2019). מגמות עתיד בכשירות תרבותית: אתגרים והמלצות לפיתוח, משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, אגף מו"פ ניסויים ויוזמות.

Banks, J. (2001). *Diversity Within Unity. Essential Principles for Teaching and Learning*. New Horizons for Learning. <http://www.newhorizons.org/strategies/multicultural/banks.htm>

חינוך לרב תרבותיות בעידן של גלובליזציה חן, דוד (2010). בין חינוך לגלובליזציה: כלכלה ופוליטיקה, תרבות, חברת הידע ותפיסת עולם. בתוך: דוד חן ואסנת ספורטה (עורכים). בתי ספר ניסויים: בית היוצר לחדשנות בחינוך. חלק שלישי. תל אביב: רמות.

-Suarez-Orozco, C. (2004). Formulating identity in a globalized world. In M. M. Suarez Orozco & D. B. Qin-Hillard (Eds.), *Globalization: Culture and education in the new millennium* (pp. 173-202). Berkeley: University of California Press.

תהליכים של אפליה: השורשים החברתיים לדעות קדומות וביטויים במערכת החינוך וולש, ס.ד., תובל-משיח, ר. ושי, א. (2013). התמודדות של עולים בוגרים-צעירים יוצאי אתיופיה עם אפליה וגזענות בישראל. מגמות מט (1) 59-81.

רב תרבותיות במערכת החינוך בחברה הערבית

מסארה-סרור, א' (2017) (עורכות), ילדות בחברה הערבית בישראל : סוגיות חינוכיות ומחקריות. ת"א: מכון מופת.

אסעיד, ר. (2016). השיקולים המנחים הורים בחברה הפלסטינית בישראל בבחירת מעונות יום. ביטחון סוציאלי, 99, 35-61.

הוראה לשונות ולרב תרבותיות – Pedagogy Diversity

Sheets, R. (2009). *What is Diversity Pedagogy? Multicultural Education*, Spring: 11-17.

McAllister, G. (2002). *The role of empathy in teaching culturally diverse students: A qualitative study of teachers' beliefs*. *Journal of Teacher Education*, 53(5), 433-443.
פתרונות חינוכיים לגישור בחברה מרובת תרבויות

וולצר, מייקל (2007). חינוך, אזרחות ורב תרבותיות. בתוך: פרי, פ. (2007). חינוך בחברה רבת תרבויות : פלורליזם ונקודות מפגש בין שסעים תרבותיים. ירושלים: כרמל. (370.11 חנו)
קין, עירית (2015). זיכרון קולקטיבי, טראומות נבחרות ותקווה. בתוך: עראר וקין. זהות, נרטיב ורב תרבותיות בחינוך הערבי בישראל. חיפה: פרדס.

Masry-Herzallah, A; Amzalag, M. (2021). " *From theory to practice: Jewish and Arab students in academia practice education for multiculturalism*. *International Journal of Comparative Education and Development*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.

Masry-Herzallah, A, (2021). *Education for multiculturalism in a master's degree program in policy and administration in education: comparing Jewish and Arab students in Israel*. *European Journal of Educational Research*, 10(2), 757-772.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 60 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %

מידע נוסף / הערות: